

Pasen 2018 – Onvoorwaardelijke liefde

Lezing: Johannes 20 : 1 - 18

Er was een tijd – nog niet eens zolang geleden – dat ‘nepnieuws’ vooral aanleiding was tot vrolijkheid. Dat was de tijd waarin het verspreiden van berichten met een dubieus waarheidsgehalte nog hoofdzakelijk beperkt bleef tot één dag in het jaar. Op die dag, 1 april, bracht de krant meestal een bericht dat bedoeld was om de lezers bij de neus te nemen. Menigeen bleek er in te trappen. ‘1 April ha ha!’ riepen we dan achteraf. Hilariteit alom. De gewoonte om op 1 april mensen op het verkeerde been te zetten, heeft oude papieren en is internationaal wijd verbreid. Ook in andere landen schijnt men dit gebruik te kennen. In Engeland, de Scandinavische landen, Polen, Roemenië, ja zelf in India houden mensen elkaar op 1 april voor de gek. De oudste vermelding komt voor in een Engels geschrift *The Canterbury Tales* uit 1392. Nederland kent een geheel eigen ontstaansmythe die verwijst naar het feit dat de watergeuzen op 1 april 1572 Brielle (= Den Briel) veroverden op de Spaanse troepen. ‘Op 1 april verloor Alva zijn bril.’ Ook al was dat een overwinning van ‘de protestanten’ op ‘de katholieken’, het heeft de laatsten nooit belet om op 1 april hartelijk mee te lachen.

Het gebeurt niet vaak – een keer of vier in een lang mensenleven – dat Pasen op 1 april valt. Dit jaar is dat het geval. Pasen op 1 april: het zou voor gelovigen een reden kunnen zijn om dubbel te lachen. Niet alleen om nepnieuwtsjes in de media, maar ook en vooral natuurlijk om de ‘blijde boodschap’ die christenen met Pasen vieren: de overwinning van het licht op de duisternis, van het leven op de dood. ‘Vrolijk Pasen!’ zullen we elkaar straks bij het koffiedrinken wensen. Maar echt uitbundig vrolijk zijn onze diensten toch niet.

En kennen sommige rooms katholieke parochies beneden de rivieren nog wel eens een uitbundige carnavalsmis, maar met Pasen blijft ook bij hen de viering ingetogen.

Dat was ooit wel anders. In de Middeleeuwen maakte de zogeheten paaslach vooral in Duitstalige gebieden een vast onderdeel uit van de paasliturgie. Kerkgangers schuddebuikten van het lachen om wat priesters vanaf de preekstoel of op de trappen van het altaar aan grappen en grollen ten beste gaven. Ze vertelden moppen en voerden komische toneelstukjes op. Er was immers alle reden tot vrolijkheid. Had God met Pasen de duivel niet voor de gek gehouden door Christus uit de doden op te wekken? Kerkvaders als Augustinus hadden het al gezegd. De duivel trachtte de deuren van de hel gesloten te houden, maar de afdalende Christus bleek niet tegen te houden. Zegevierend trad hij de hel binnen en de duivel had het nakijken. Als dat geen reden tot algehele vrolijkheid was!

Maar, zoals eigenlijk ook wel te verwachten was, liep de gewijde grappenmakerij uit de hand. Maarten Luther hekelde het “kolderieke, hilarische gezwets” op de kansel. Het zou nog even duren eer de katholieken om waren, maar uiteindelijk werd de paaslach ook door hen in de ban gedaan.

En ook al zijn wij niet zo uitbundig in onze uitingen, Pasen kan wel het feest van de bevrijdende lach zijn.

Want Pasen: dat is toch het feest van de omkering van alle bestaande verhoudingen.

En in het Paasfeest vinden we toch de kern van ons geloof? En we weten/merken dat de betekenis van Pasen niet zo bekend en populair is als die van kerst, maar zonder Pasen zouden we geen kerst vieren. Kerst is als feest ook van later datum, pas vanaf de 4e eeuw wordt kerst gevierd als feest van de geboorte van Jezus.

En als Jezus niet was opgestaan uit de dood zou waarschijnlijk het verhaal van zijn leven langzaam in de vergetelheid zijn geraakt. Dan zouden waarschijnlijk niet veel mensen zich nog bezig houden met wat Jezus gezegd en gedaan heeft.

Na de opstanding zijn zijn volgelingen het leven van Jezus in een ander licht gaan zien en het verder gaan vertellen.

Tegelijk is Pasen een moeilijk te begrijpen gebeuren. Kerst, de geboorte van Jezus, daar kunnen we ons veel meer bij voorstellen, ook vanuit de eigen ervaring van een kind dat geboren wordt: nieuw begin van leven.

Maar Pasen, leven ondanks de dood, leven door de dood heen, dat ligt, in ieder geval voor veel mensen, buiten onze ervaring, buiten onze werkelijkheid. Wij hebben niemand uit de dood zien terugkeren. En de opstanding van Jezus uit de dood is dan ook, door de eeuwen heen, een onderwerp van discussie geweest in de kerk. En door de eeuwen heen is er gediscussieerd over de vraag hoe je de opstanding van Jezus moet zien.

Daar is heel verschillend over gedacht, het is niet alleen een discussiepunt van onze tijd.

Sommigen zien de opstanding van Jezus als een letterlijke, historisch betrouwbare, tastbare lichamelijke opstanding. Anderen vatten de opstanding veel meer symbolisch op. In die zin dat de boodschap van Jezus na zijn dood is doorgegaan, omdat God ons mensen na de dood van Jezus niet heeft losgelaten, maar trouw is gebleven en weer een nieuw begin heeft geschapen.

Er zijn ook mensen die geloven in verschijningen na de dood van een mens. Zoals mensen soms vertellen na verlies van hun partner, of ouder of kind. Dat ze hem of haar nog hebben gezien, heel duidelijk, heel zeker.

En men ziet de verschijningen van Jezus aan de leerlingen dan ook op die manier. Het is een moeilijk onderwerp en ook moeilijk om met elkaar een gesprek over te voeren omdat het raakt aan wat heel dierbaar en heilig is. En omdat het gauw tot een meetlat kan worden of iemand wel echt christen of gelovig is. En uiteindelijk zal, ondanks alle dikke boeken en theologische opvattingen hierover, uiteindelijk zal ieder voor zichzelf daarin een geloofskeuze moeten maken – als je daar al voor jezelf uitkomt -.

Vanzelfsprekend met respect voor andere opvattingen, omdat het gaat om geloven en niet om een bewijsbaar, logische te verklaren gebeuren.

En gaat het, ten diepste, ook niet vooral om de betekenis van Jezus' opstanding? Meer dan om de vraag wat er precies gebeurd is?

Dan zouden we ook in de knoei komen met de verschillende beschrijvingen door de evangelisten in hun weergave van het opstandingsverhaal.

In de tijd dat die verhalen geschreven werden ging het vooral om de boodschap die men wilde vertellen. De evangelisten wilden vooral de lezers bemoedigen en hoop geven, dat het leven van Jezus, zijn betekenis en boodschap voor ons, niet geëindigd is met zijn dood aan het kruis.

Dat kwaad en dood niet het laatste woord hebben, maar dat er een nieuw begin kan zijn.

Dat Jezus' boodschap van liefde en heil doorgaat. En dat dat ook zo kan zijn voor ons, dat ook wij, hoe moeilijk en wanhopig de omstandigheden ook zijn, hoe donker en doods het ook in ons leven soms is, dat ook wij kunnen opstaan om de weg van ons leven verder te gaan.

Het blijft een moeilijk onderwerp. Soms denk je: was ik er toen maar bij geweest, dan zou ik het zeker weten, wat er precies gebeurd is, dan zou ik weten wat te geloven.

Pasen: het lijkt bijna een 1 april grap.

Want : met Pasen wordt alles op zijn kop gezet. Maria ontmoet haar Heer in een bloeiende tuin, de macht van rouw en verlies wordt doorbroken.

Zo kunnen de vreugde en de lach weer terugkeren in de levens van mensen,
Nooit komt er een einde aan Gods onvoorwaardelijke liefde voor ons.

En wij laten Jezus ook nú tot leven komen wanneer wij die liefde ook aan elkaar doorgeven.

Door te zorgen voor, aandacht te geven aan en om te zien naar elkaar.

Dat wij ons op die weg laten leiden door de woorden van Augustinus:

Heb lief en doe wat je wilt.

Als je zwijgt, zwijg uit liefde.

Als je spreekt, spreek uit liefde.

Als je iemand terechtwijst, doe het uit liefde.

Als je vergeeft, vergeef uit liefde.

Dat de liefde in ons zal groeien.

Ik wens u een vrolijk en gezegend Pasen.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger